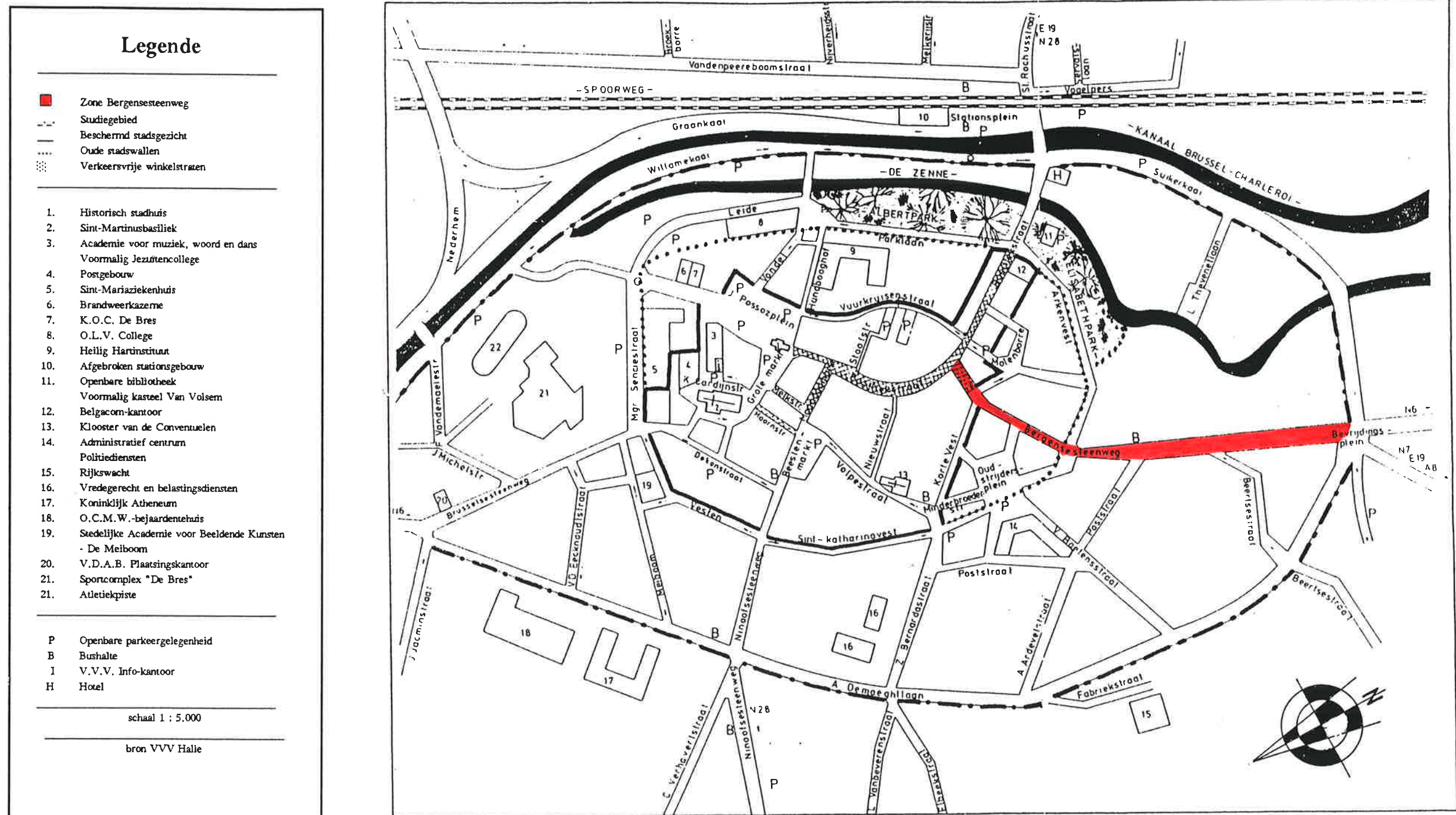

Zone 4 - Bergensesteenweg
(Bergensesteenweg)

1. SITUERING

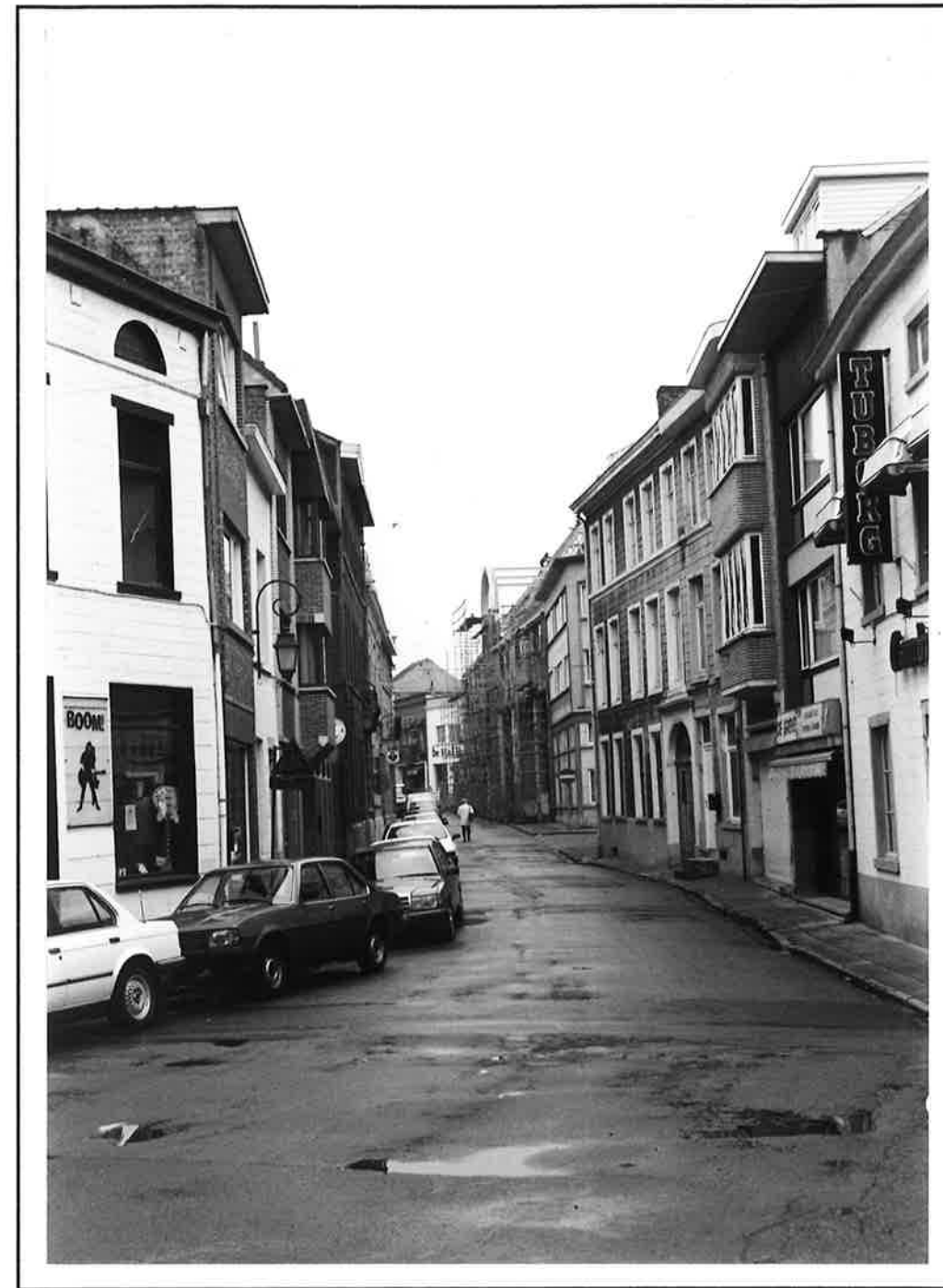

2. HUIDIGE TOESTAND

De Bergensesteenweg is gedeeltelijk opgenomen in het beschermd stadsgezicht, van aan de Basiliekstraat tot het kruispunt met de Korte Vest.

De steenweg wordt gekenmerkt door een in oorsprong oude bebouwing in de historische kern. Naarmate men zich verder van die kern verwijderd is de bebouwing recenter (19de eeuw, vroege 20ste eeuw). Kenmerkend voor deze as is de vermenging van handel, kantoor, industrie en wonen. Verschuivingen van industriële functie naar groothandelsfunctie hebben hun invloed op het straatbeeld.

De Bergensesteenweg heeft in zijn bebouwing recent belangrijke wijzigingen ondergaan.

Bergensesteenweg, huidige toestand.

3. EVOLUTIE VAN DE ZONE

Op de Popp-kaart is de Bergensesteenweg aangegeven als "Langen steenweg", een deel ervan is vandaag de Basiliekstraat. Het gedeelte binnen de historische kern is er al vrij intensief bebouwd en wordt gekenmerkt door een afwisseling van smalle percelen met toch ook grotere percelen.

De nadrukkelijke aanwezigheid van enkele industriële panden (vnl. brouwerijen) kan worden verklaard door de onmiddellijke nabijheid van de Zenne (kant Molenborre). Vandaag is de industriële architectuur - of sporen daarvan - nog steeds herkenbaar in deze zone.

De studie van de percelen en de rooilijn is belangrijk in het kader van de morfologie van de bebouwing. Vergelijking van de oude perceelsstructuur zoals die op de Popp-kaart is weergegeven met de huidige situatie is belangrijk voor de interpretatie en evaluatie van de bebouwing zoals die heden in het straatbeeld afleesbaar is.

Zicht op de Bergensesteenweg omstreeks de eeuwwisseling
(uit: *Halle in oude prentkaarten*, Georges Renoy, 1972)

Detail uit het
"Cellulaire de la Ville de Hal"
van P.C. POPP
(ca. 1866)

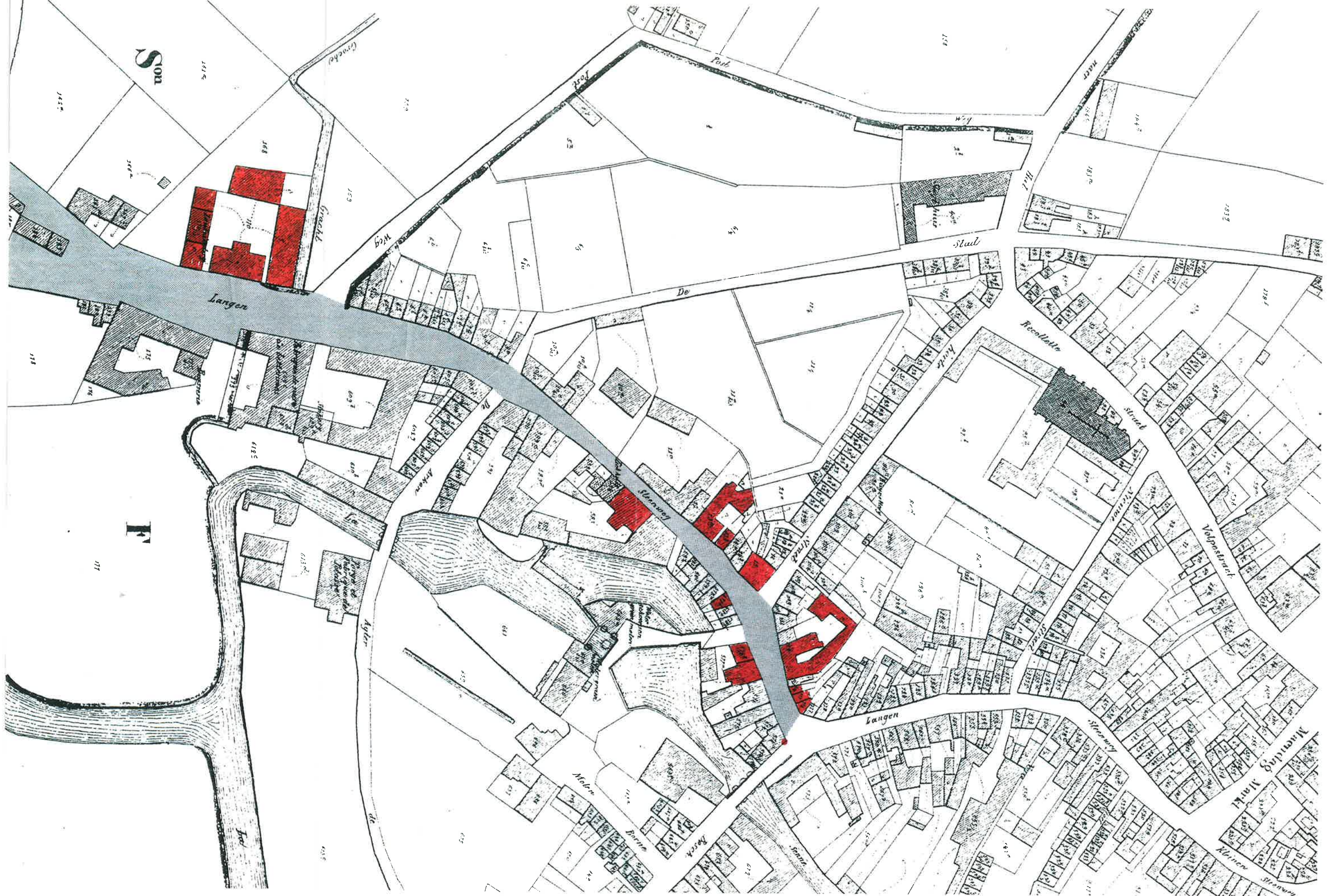
Legende

eselecteerd gebouw dat
ermoedelijk reeds bestond
mstreeks 1866

Schaal 1:1.250

inklijke Bibliotheek Albert I
deling Kaarten & Plannen
Brussel

4. OVERZICHT VAN DE SELECTIE

4.1 Karakteristieken van de bebouwing

De Bergensesteenweg wordt gekenmerkt door een sterk gedifferentieerde bouwtypologie - rijwoningen, herenhuizen en landhuizen, industriële gebouwen en zelfs boerderijen- die gekoppeld is aan de ontwikkeling van de steenweg. De oudste gebouwen klimmen op tot de 18de eeuw. In de 19de eeuw kwam er een doorbraak van de industriële architectuur. De schaal en de vormgeving van enkele brouwerijen manifesteerde zich uitdrukkelijk in het straatbeeld. In groot contrast hiermee staan de herenhuizen van de 'industriëlen' door een statige uitstraling en een rijkdom aan materialen en decoraties.

4.2 Criteria voor de selectie

De selectie wil in de mate van het mogelijke een representatief beeld geven van die grote verscheidenheid in bouwtypologieën en bouwstijlen. De verschillende geselecteerde gebouwen getuigen van de complexe maar boeiende evolutie van deze historisch gegroeide invalsweg van Halle.

De selectie bevat verschillende gebouwen waarvan de percelen- zo blijkt uit vergelijking met de Popp-kaart - in de voorbije 130 jaar geen echt noemenswaardige wijziging hebben ondergaan (nr. 2, 4, 6, 10, 16, 22-24). In al deze gevallen betreft het een architectuur die minstens opklimt tot het begin van de vorige eeuw of zelfs nog vroeger. Anderzijds laat dergelijke vergelijking van percelen ook toe om uit te maken dat sommige geselecteerde gebouwen jonger zijn (na Popp). Ter hoogte van het pand Bergensesteenweg 26 werd een rooilijncorrectie doorgevoerd (vroeger was dit pand het "Herderinneken", Possoz 4, p. 214).

Voor de gebouwen nrs.33 & 35 zoals die in de huidige selectie zijn opgenomen stellen we vast dat ze gesitueerd zijn op een groot eigendom (gekadastréerd 583) dat later herverkaveld werd en waar ook de nog bestaande gebouwen van de voormalige brouwerij De Boeck deel van uitmaken (Possoz 4 p. 216-217)

Bergensesteenweg 22/24 in Lodewijk XVI-stijl, huidige toestand.

5. ZICHTASSEN EN STEDENBOUWKUNDIGE PERSPECTIEVEN

Als oude stadsweg kent de Bergensesteenweg een kronkelend verloop. Dit betekent dat sommige gebouwen langs de steenweg zelf in het perspectief komen te liggen.

Van aan het kruispunt met de Basiliekstraat kijkt men op het hoekpand, Bergensesteenweg 16, en de iets verder gelegen panden, Bergensesteenweg 22-24.

Als invalsweg van Halle is de Bergensesteenweg daarenboven erg belangrijk. Het nieuwe (nog in aanbouw zijnde) postgebouw heeft een zodanig volume en gabariet dat het zicht op de toren van de Basiliek vanuit de Bergensesteenweg grotendeels teniet is gedaan.

De zichtas naar de Molenborre is storend.

Vanop het Oudstrijdersplein is er via de Leeuwenstraat zicht op de geselecteerde panden, Bergensesteenweg 35, 37.

Zicht op de O.L.V.-Basiliek vanuit de Bergensesteenweg, huidige toestand.

6. ALGEMENE EVALUATIE

6.1 Evaluatie van de selectie

Een vergelijking met de in 1975 opgestelde *Inventaris van het cultuurbezit in België, Halle-Vilvoorde* leert ons dat verschillende toen gerepertorieerde gebouwen (nrs. 5, 7, 9, 17, 21-25, 27) zijn afgebroken. Interessante gehelen zijn daardoor gereduceerd tot losstaande patrimonium-elementen, soms zijn het nog slechts 'fragmenten' (LXV-poort Bergensesteenweg 1).

Deze zone bevat 1 beschermd en 1 beeldbepalend gebouw.

De selectie bevat 22 gebouwen, waarvan er ook al 14 waren opgenomen in de *Inventaris Halle-Vilvoorde*.

De verdeling van de individuele codes is de volgende :

1	(uniek)	0
2	(zeer gedenkwaardig)	0
3	(gedenkwaardig)	9
4	(waardevol)	5
5	(begeleidend waardevol)	8

De LXV-architectuur - voor Halle belangrijk - is nog in 2 panden afleesbaar. Daarnaast zijn er ook 2 panden in een eerder uitzonderlijke LXVI-stijl.

Zoals te verwachten is er een dominante aanwezigheid van neoclassicistische architectuur. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het feit dat deze steenweg in de 19de eeuw een doorbraak kende in zijn bebouwing en dat mogelijk sommige reeds bestaande oudere panden in een "neoclassicistisch" kleedje werden gestoken (nr. 16).

6.2 Richtlijnen

De grote verscheidenheid van de geselecteerde gebouwen maakt het onmogelijk om hier te komen tot algemene richtlijnen. De opmerkingen en aanbeve-

lingen per individueel gebouw of per groep van gebouwen, zoals in de tabel opgenomen, is daarom van groot belang.

Bovendien moet er een onderscheid worden gemaakt tussen het eerste deel van de Bergensesteenweg binnen de historische stadskern en het gedeelte voorbij de Arkenvest.

Rooilijn

De Bergensesteenweg bevat nog enkele plaatsen waar de oude rooilijn is gehandhaafd. Deze is logischer wijs gekoppeld aan de nog aanwezige oude architectuur. De handhaving van de oude rooilijn gekoppeld aan de waardevolle architectuur (selectie) moet worden vooropgesteld.

Toch zijn er ook veel plaatsen waar de rooilijn is verlegd, soms op een vrij chaotische en storende wijze, zoals ter hoogte van de hoek met de Poststraat.

Straatritme

Reeds in de evolutie werd aangegeven dat er een afwisseling was van grote en kleinere (smalle) percelen. Dat vertaalt zich tot vandaag in de architectuur van de steenweg.

Extreem smalle en ondiepe percelen (Bergensesteenweg 2, 4, 6) hebben een dwingende invloed op de architectuur, in dit geval lage en smalle panden.

Het nieuwe postgebouw betekent een ritme- en schaalvergroting in het straatbeeld.

Gabariet

De verweving in het stadsbeeld van verschillende functies - wonen, handelsactiviteit en industrie (dit laatste weliswaar op relatief kleine schaal)- bepaalt het karakter van deze steenweg. Het verklaart ook waarom er al sinds de 19de eeuw grote schaalverschillen aanwezig waren in de architectuur. Schaalverschillen die niet noodzakelijk een negatieve invloed hadden op het straatbeeld, omdat ze gekoppeld waren aan een specifieke functie en uitstraling.

Het gabariet van het nieuwe postgebouw is monumentaal en verstoort het zicht uit de Bergensesteenweg naar de toren van de Basiliek.

Materialen

Er is geen eenheid in de gebruikte materialen. Hier moet worden verwezen naar de eigen kenmerken van de verschillende architectuurstijlen en moeten die als uitgangspunt dienen.

Afgebroken brouwerij Petre, grote contrasten in architectuur, vormgeving, materialen en gabariet vloeien voort uit verschillende functies, oude foto, verzameling Tordeurs, Halle.

6.3 Aandachtspunten in het beleid

Merkwaardig patrimonium

*Bergensesteenweg 16 , hoek Korte Vest (code 3)

Interessant historisch pand (merkwaardig genoeg niet opgenomen in de Inventaris Halle-Vilvoorde) waarvoor verder bouwhistorisch onderzoek aangewezen lijkt.

Herstellen van de kwaliteit van sommige gehelen

De aandacht van het beleid kan zich toespitsen op enkele interessante gebouwen en/of gehelen:

*Bergensesteenweg 2, 4, 6 (afzonderlijk code, 5, geheel 4)

Interessante groep van zeer kleine en oude gebouwen die ook zichtbaar zijn vanaf de Basiliekstraat. Aandacht voor de oude rooilijn, de schaal (perceelsbreedte) en het gabariet is noodzakelijk.

*Bergensesteenweg 22,24 (afzonderlijk code 3)

Hier moet vooral getracht worden om de samenhang terug te bevorderen. De uitstraling van dit geheel in LXVI-stijl zal hierdoor worden versterkt.

Aandacht voor industriële architectuur

Sporen van die industriële activiteit worden schaars langs de Bergensesteenweg. Met de afbraak van de brouwerij Petre op de hoek van de Bergensesteenweg en de Arkenvest verdween een belangrijk stuk industriële geschiedenis van Halle, zowel de brouwerij als het herenhuis op de hoek waren uitermate interessante gebouwen.

De brouwerij De Boeck heeft dan weer een nieuw bestemming gekregen - architectenwoning & kantoor - en mag gelden als een positief voorbeeld van reconversie.

*Bergensesteenweg 61, 63-65 voormalige jeneverstokerij "la Tour d'Or"

Hier heeft die industriële architectuur nog grotendeels zijn functie bewaard. Door opsplitsing van het gebouw is de eenheid in het gedrang gekomen. Een recente renovatie van het pand nr. 61 - hoewel op zich geslaagd - verbreekt wel de eenheid van het geheel.

OVERZICHT VAN DE SELECTIE

met de ingekleurde selectie

Legende

Geselecteerde gebouwen

code geheel

code 1 uniek

code 2 - zeer gedenkwaardig

code 3 - gedenkwaardig

code 4 - waardevol

code 5 begeleidend

code 6 - facadisme

Zichten

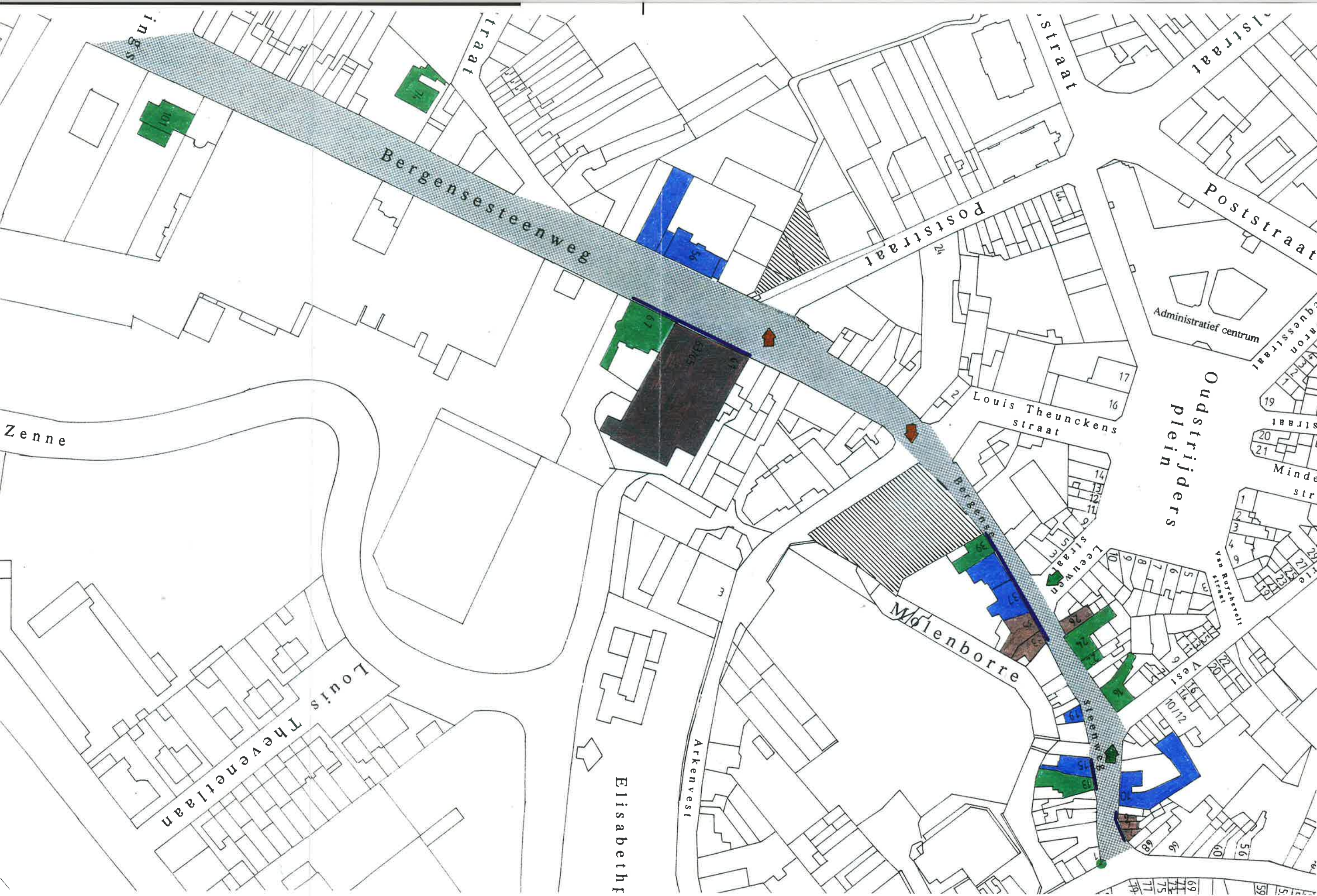
g

ering vatbaar

het stadsweeffel

Schaal 1:1.250

ZONE 4 : BERGENSESTEENWEG					EVALUATIE				4 / 12
STRAATNAAM	NR.	FOTO	TYPE	STIJL (EN)	afzonderlijk		geheel		
					code	(~) neutraal, (+) positief, (-) storend,	code	(~) neutraal, (+) positief, (-) storend,	
BERGENSESTEENWEG	35		woning	NC	5	+ neoclassicistische lijstgevel vermoedelijk daterend van het einde van de vorige eeuw - ruwe crepi-bepleistering niet aangepast aan dit soort architectuur			
	37		woning/kantoor <i>voormalige brouwerij De Boeck</i>	E	4	+ voormalige brouwerij De Boeck, omgebouwd tot architectenwoning en kantoor ~ de schaal van deze gebouwen (10 traveeën) refereert nog naar de industriële functie, ook de poort is er een duidelijke verwijzing naar + homogeen geheel in het straatbeeld			+ Het pand nr. 37 is zichtbaar vanaf het Oudstrijdersplein via de Leeuwenstraat + kenmerkend voor het gedeelte van de Bergensesteenweg ter hoogte van de nrs. 37, 39 en verder was afwisseling tussen de industriële architectuur enerzijds (brouwerijen de Boeck en Petre) en de statige herenhuizen van de industriëlen. - De relatie tussen de functie van een gebouw en zijn schaal en vormgeving was een belangrijk gegeven in het stadsbeeld maar is vandaag totaal verstoord. Op de plaats van de afgebroken brouwerij Petre werden nieuwe appartementen opgetrokken die erg schaalverstorend zijn en waarvan de materialen en de vormgeving de omgeving verdringt.
	39		woning	CE	3	+ zeer gaaf bewaarde classicistisch-eclectische gevel. Kenmerkend zijn de imitatie voegen op de gelijkvloerse verdieping en de plaquettes in het stucwerk van de verdiepingen. Ook het contrast tussen de witte bepleistering en de blauwe hardstenen plint, lijsten en raamomlijstingen is typisch			
	61		industrieel gebouw / nu kantoor <i>voormalige jeneverstokerij "la Tour d'Or"</i>	E	5	+ interessante industriële architectuur, deel van "la Tour d'Or", omgebouwd tot kantoorruimte + Tijdens de inventarisatie werd dit gebouw ingrijpend gerenoveerd tot kantoor-winkel. - de renovatie gaat voorbij aan de relatie met de aangrenzende panden nrs. 63-65.	4		
	63/65		industrieel gebouw <i>voormalige jeneverstokerij "la Tour d'Or"</i>	E	5	+ industrieel gebouw, deel van "la Tour d'Or" met een kenmerkende uitstraling + gevelcompositie is nog grotendeels authentiek - volledig ontleisterd (cfr. oude foto's)			- de relatie tussen de gebouwen nrs. 61 en 63-65 is totaal verstoord alhoewel duidelijk is dat ze oorspronkelijk één geheel vormden. De recente renovatie van het pand nr.61 werd niet aangegrepen om het karakter van het geheel opnieuw te ondersteunen. + het contrast tussen de eenvoud van een industriële architectuur en de rijkdom van de privé-architectuur herhaalt zich ter hoogte van de gebouwen 61-65 en 67. Dit contrast kan als positief ervaren worden in zoverre dat de uitstraling, de vormgeving en de schaal van de architectuur in overeenstemming blijft met de functie.

ZONE 4 : BERGENSESTEENWEG					EVALUATIE				4 / 13
STRAATNAAM	NR.	FOTO	TYPE	STIJL (EN)	afzonderlijk		geheel		
					code	(~) neutraal, (+) positief, (-) storend,	code	(~) neutraal, (+) positief, (-) storend.	
BERGENSESTEENWEG	67		herenhuis	E / NVR	3	+ zeer gaaf bewaard en goed onderhouden eclectisch herenhuis gekenmerkt door de kleurrijke combinatie van materialen (baksteen, blauwe steen, tegels) + in de decoratie verwijzingen naar de neo-Vlaamse-renaissance (diamantkoppen)			
	101		herenhuis	E	3	+ vrijstaand eclectisch herenhuis omgeven door een tuin + gekenmerkt door een rijk materiaalgebruik (baksteen, natuursteen) en decoratie (steendetails, reliëftegels, smeedwerk) - kleine ontsierende ingrepen (alu-ramen in dakkapellen) maar niet onomkeerbaar			
	2		winkel/ woning	NC	5	+ kleinschalige bebouwing opgaand tot de 18de eeuw + oorspronkelijk gabariet bewaard + oude rooilijn - storende pui	4	+ groep van 3 woningen die in oorsprong terug gaan tot de 18de eeuw en die door hun schaal een belangrijke exponent zijn in de historische kern van de stad Halle + ook in de gebogen rooilijn vinden wij een bevestiging van de oude stadsstructuur + zichtbaar vanaf de Basiliekstraat	
	4		winkel/ woning	NC	5	+ kleinschalige bebouwing opgaand tot de 18de eeuw + oude rooilijn - gewijzigd gabariet door optrekken van een mansarde			
	6		winkel/ woning	NC	5	+ kleinschalige bebouwing opgaand tot de 18de eeuw + oude rooilijn			

ZONE 4 : BERGENSESTEENWEG					EVALUATIE				4 / 14
STRAATNAAM	NR.	FOTO	TYPE	STIJL (EN)	afzonderlijk		geheel		
					code	(~) neutraal, (+) positief, (-) storend,	code	(~) neutraal, (+) positief, (-) storend,	
BERGENSESTEENWEG	10		woning/ café <i>"Au cheval noir"</i>	NC/ LA	4	+ breedhuis waarvan de kern kan opklimmen tot de 18de eeuw of zelfs nog vroeger + achterbouw in u-vorm vermoedelijk oorspronkelijk stallingen - storende aanpassingen van de gevel (ramen gelijkvloerse) maar niet onomkeerbaar			
(HOEK KORTE VEST)	16		woning/ café <i>"Hertog Jan"</i>	NC	3	+ voormalig huis "Hertog Jan" waarvan de kern kan opklimmen tot de 18de eeuw + uiterlijk van het gebouw vastgelegd in de 19de eeuw in neoclassicistische stijl ~ redelijk gaaf bewaard maar geïsoleerd tussen recentere appartementen			
	22		woning	LXVI	3	+ interessante monumentale LXVI architectuur, opgesplitst in twee afzonderlijke woningen (22/24) + oude rooilijn ~ 19de eeuwse cementering (cementering met imitatievoegen) - deur en kroonlijst in pvc is storend	4	+ Een merkwaardig LXVI herenhuis werd opgesplitst in twee eigendommen. Een gelijkwaardige behandeling van beide gevels zou de kwaliteit van het geheel ten goede komen. De gevelbehandeling en het schrijnwerk (kroonlijst!) zou opnieuw op elkaar moeten worden afgestemd.	
	24		herenhuis	LXVI/ AD	3	+ interessante monumentale LXVI architectuur, opgesplitst in twee woningen (22/24) + oude rooilijn ~ 19de-eeuwse cementering met imitatievoegen + aanpassingen op de gelijkvloerse daterend van interbellum (schrijnwerk en glasramen in art deco) op zich interessant genoeg om bewaard te blijven			
	26		woning	NC	5	+ eenvoudige neoclassicistische lijstgevel - verbouwing van de gelijkvloerse verdieping tot pui			

ZONE 4 : BERGENSESTEENWEG					EVALUATIE				4 / 15
STRAATNAAM	NR.	FOTO	TYPE	STIJL (EN)	afzonderlijk		geheel		
					code	(~) neutraal, (+) positief, (-) storend,	code	(~) neutraal, (+) positief, (-) storend,	
BERGENSESTEENWEG	56		boerderij	LA	4	+ de typologie van deze bebouwing is belangrijk omdat ze verwijst naar een landelijke architectuur - ontleisterde gevels - deel van de boerderij, behorend tot een ander eigendom, werd onaangepast verbouwd			
	74		herenhuis	CE	3	+ herenhuis met een statige uitstraling + goed bewaarde hoofdgevel met pilasters en imitatie voegen ~ uitbreiding links - zichtbare achtergevel deels gecementeerd, slordige indruk			